TEHNILINE KIRJELDUS

“ Maareformi seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamine”

1. PROBLEEMI KIRJELDUS NING HETKEOLUKORD

Maareform on kestnud peaaegu 35 aastat. Suur osa maareformi eesmärgist on täidetud ja üle 99% Eesti Vabariigi territooriumist on reformitud kuid ligi 9414 maaüksusel on maareform veel läbi viimata. See hõlmab nii ehitisteta (20%) ja ehitistega (26%) maaüksusi kui ka nn ribasid (54%) ehk iseseisva kasutusvõimaluseta maatükke. Maareformi saab konkreetse maaüksuse osas lugeda lõppenuks siis, kui maa on kantud kinnistusraamatusse ning see on saanud omaniku.

Maareformi toimingud on veel vaja teha ligikaudu 9414 maaüksusel kogupindalaga umbes 7700 hektarit, mis moodustab 0,2% Eesti Vabariigi territooriumist. Maa- ja Ruumiameti (MaRu) andmetel jagunevad reformimata maaüksused maareformi liikide kaupa järgmiselt:

Eeldatav maareformi liik	**Maaüksuste arv**
hoonestusõiguse seadmine	1089
korteriomandi seadmine (ei toimu MaaRSi alusel)	238
maa tagastamine	21
mitu liiki koos	10
munitsipaalomandisse andmine	293
ostueesõigusega erastamine	1156
riba kinnisasjaga liitmine	5120
maa riigi omandisse jätmine maareservina	548
maa riigi omandisse jätmine teistel alustel	305
liik teadmata	620
vaba metsamaa erastamine	7
vaba põllumajandusmaa erastamine	7
Kokku	**9414**

Reformimata maaüksuste arvud ja liigid on pidevas muutumises, sest algselt moodustatud maaüksused piiritleti olemasolevate kinnisasjade vaheliste aladena ja vastavalt maareformi läbiviimiseks vajalike asjaolude selgumisele muudetakse maaüksuste piire. Lisaks tuleb üha sagedamini mõne maaüksuse osas alustatud menetlus lõpetada ja algatada teist liiki menetlus, st väga paljude maaüksuste osas ei saa kuni maareformi lõppotsuse tegemiseni olla kindel, millisel viisil maareform läbi viiakse.

Erinevate menetlusliikide kohta on järgnevalt esitatud lühike selgitus ning peamised asjaolud, mis on takistanud menetluste lõpuleviimist.

1.1 Maa riigi omandisse jätmine maareservina - MaRu selgitab välja riigi omandisse jäetava maa ja korraldab selle riigi omandisse jätmiseks vajalikud toimingud. Riigi maareservi moodustamisel lähtutakse eelkõige maareformi seadusest (MaaRS), Vabariigi Valitsuse määrusest „Maa riigi omandisse jätmise kord“, riigivaraseadusest ja teistest maareformi

reguleerivatest õigusaktidest. MaRu on hetkel välja selgitanud hinnanguliselt 548 maaüksust, mis on sobilik jätta riigi maareservina riigi omandisse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning MaRu valitsemisele.

Riigi omandisse jätmise menetluste viibimise peamised põhjused:

- Riigi omandisse jäetava maaga piirneval maal on maareform lõpetamata ja seetõttu pole riigi omandisse jäetava maa täpsed piirid teada.
- Kohalik omavalitsus ei ole nõus maa riigile jätmisega või ei ole MaRu-le vastanud.
- Puuduvad vajalikud dokumendid või andmed – näiteks sihtotstarve, ehitise omaniku või rajamise õiguspärasuse info või andmed maareformi taotluste kohta.
- Oodatakse katastripiiride korrastamist, eelkõige veekogudega ja kaldakinnisasjadega seotud maaüksuste puhul.
- Maareformi liik muutub, kuna selgub, et maa riigile jätmine pole otstarbekas või võimalik, kuid uus menetlusviis pole veel teada.
- Vajalik on katastrimõõdistus, mille korraldab MaRu ise või tellitakse hanke korras.

1.2 Maa riigi omandisse jätmine teistel alustel – maa riigi omandisse jätmise võivad korraldada teised asutused ise või viib menetluse läbi MaRu, kes annab maa seejärel vastavale ministeeriumile või asutusele üle. Enamasti jätab teistel alustel maad riigi omandisse Transpordiamet, tehes seda vastavalt oma tööjõudlusele kas omavalitsuste kaupa või töös olevate projektide alusel. MaRu andmetel on väike hulk maid vaja veel riigi omandisse jätta ka Politsei- ja Piirivalveametil. MaRu vormistab riigi omandisse peamiselt looduskaitseliste piirangutega ja veekogude alust maad. Looduskaitsealuseid maid on jäänud üksikud, veekogude aluseid maid tõenäoliselt mitukümmend. Takistused maa riigi omandisse jätmisel on üldjoontes samad, mis reservmaa riigi omandisse jätmisel.

1.3 Maa munitsipaalomandisse andmine – MaRu selgitab välja munitsipaalomandisse antava maa ja korraldab selleks vajalikud toimingud. Menetluses lähtutakse maareformi seadusest (MaaRS), Vabariigi Valitsuse määrusest „Maa munitsipaalomandisse andmise kord“ ja teistest asjakohastest õigusaktidest.

Maa munitsipaalomandisse andmise menetluste peamised viibimise põhjused:

- Munitsipaalomandisse antava maaga piirneval reformimata maal on toimingud tegemata ja maaüksuste vahelised piirid määramata.
- Kohalik omavalitsus ei ole vajalikke toiminguid teinud või esitanud nõutud infot ja dokumente, näiteks sihtotstarbe või ehitise kohta.
- Vajalik on katastrimõõdistus, kuid selle tellimine võib mõnele omavalitsusele olla liiga kulukas.
- Kohalik omavalitsus ei soovi maad munitsipaalomandisse, näiteks kohalike teede aluse või varede ja/või õigusliku aluseta ehitistega maa puhul.
- Kohalik omavalitsus ei vasta, kas soovib maa munitsipaalomandisse saada, näiteks maareformiga tegeleva töötaja puudumise tõttu.
- Oodatakse katastripiiride korrastamist või katastripidaja seisukohta, näiteks kaldakinnisasjadega seotud juhtudel.

1.4 Ostueesõigusega erastamine ja teised maa erastamise liigid ning põllumajandusmaa kasutusvaldusesse andmine ja ehitise omaniku kasuks riigimaale hoonestusõiguse seadmine – menetluste läbiviimisel lähtutakse eelkõige maareformi seadusest (MaaRS) ja iga menetlusliigi kohta Vabariigi Valitsuse määrustega kehtestatud menetluskordadest. Menetlused on seotud eraõiguslike isikutega. Sageli takerdub maareform nende tegevusetuse

tõttu, näiteks lõpetamata pärimismenetluse või esitamata ehitise omandiõiguse dokumentide tõttu. Takistuseks on ka kohalike omavalitsuste tegevusetus maareformi eeltoimingute tegemisel. Probleemiks on maareformialaste teadmistega ametnike puudus kohalikes omavalitsustes ning maareformi vähene prioriseerimine. See aeglustab reformi ja suurendab MaRu nõustamise ning muude toimingute koormust. ETAK-i andmetel paikneb reformimata maadel kokku 7081 ehitist, millest 1654 on varemed või vundamendid. Maareformi viisi määramiseks tuleb välja selgitada ehitise seisukord, rajamise õiguspärasus ja omanik ning maa omandamiseks õigeaegselt esitatud avalduse olemasolu ja ulatus. Menetlust võib takistada ka ehitise seisukorraga seotud vaidlus, sest lagunenud ja kasutusest välja langenud ehitise omanikul ei ole õigust maad erastada või hoonestusõigust saada.

1.5 Riba piirneva kinnisasjaga liitmine – reformimata maatükkidest hinnanguliselt poole moodustavad iseseisva kasutusvõimaluseta maatükid ehk nn ribad, mis on tekkinud peamiselt maareformi käigus tekkinud vigade tõttu ning on otstarbekas liita piirneva kinnisasjaga. MaaRS § 31^2 lõike 1 kohaselt käsitatakse kinnisasjaga liitmiseks sobiva maana üldjuhul riba-, siilu- või kiilukujulist või muud ebakorrapärase kujuga või väiksusest tingitud iseseisva kasutusvõimaluseta maatükki, millele üldjuhul puudub juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt ning mis on üldjuhul looduses tekkinud maareformi läbiviimise käigus või järel peamiselt eri aegadel kasutusel olnud erinevast plaani- või kaardimaterjalist või erinevatest mõõdistusviisidest tingitud vigade tõttu. Kinnisasjaga liitmise menetluste läbiviimisel juhindutakse MaaRS-ist, maakorraldusseadusest ja Vabariigi Valitsuse 10.03.2022 määrusest nr 24 „Iseseisva kasutusvõimaluseta maast maareformi käigus kinnisasjale juurdelõike tegemise kord“. MaRu andmetel tuleb ribamenetlus läbi viia ligikaudu 5120 maaüksusel. Enne tuleb välja selgitada, kas maatükil on lahendamata maareformi taotlusi, ehitisi või muid asjaolusid, mis takistavad selle liitmist piirneva kinnisasjaga. Samuti tuleb eelnevalt välja selgitada, kas riba ka reaalselt eksisteerib või on tegemist veaga katastrikaardil. Kui riba liidetakse riigi- või munitsipaalmaaga, viib kogu menetluse läbi MaRu. Eraomandis oleva maaga liitmisel teeb mitmed toimingud kohalik omavalitsus, MaRu kontrollib nende õiguspärasust, teeb maakorraldusotsuse, kontrollib hüvitise laekumist ja korraldab maakatastritoimingud. Kõige keerulisem ja ressursimahukam on ribade liitmine korteriomanditega, sest menetlusse tuleb kaasata kõik korteriomanikud, sh kinnistusraamatusse kandmata ühisomanikud. Kõik omanikud peavad maakorraldusega nõustuma, allkirjastama maakorralduskava ja esitama taotluse kinnisasja piiri muutmiseks. Praktikas on selliste menetluste lõpuleviimine vähetõenäoline.

1.6 Teadmata maareformi liigiga maaüksused – nendel maaüksustel ei ole veel välja selgitatud sobivat maareformi menetluse liiki või on aastaid tagasi algatatud menetlus teadmata põhjustel peatunud või ebaõnnestunud. Sellistel juhtudel võib olla vajalik läbi viia mitu erinevat maareformi menetlust, näiteks seada ehitise omaniku kasuks ehitise teenindamiseks vajalikule maale hoonestusõigus ning jätta ülejäänud maa riigi omandisse. Maad, millel praegu on maareformi liik teadmata, liigituvad pärast oluliste asjaolude selgumist ühe või teise maareformi liigi alla ja tuleb lahendada vastava liigi regulatsioonide alusel. Lisaks on võimalik, et reformimata maal asuv ehitis on hoopis korteritena erastatud ja sel juhul tuleb seal läbi viia korteriomandi seadmine. Võib selguda ka tagastamise taotlusega maid.

1.7 Antud seadusemuudatuste fookuses ei ole õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise toimingute ega reformimata maal asuvate kortermajade omanike kasuks korteriomandite seadmise sisuline muutmine. VTK koostamisel leiti, et otstarbekas on kortermajade aluse maa osas maareform maa munitsipaalomandisse andmisega läbi viia ning seejärel saab kohalik omavalitsus jätkata korteriomandite seadmisega. MaRu andmetel on maa tagastamise

menetlused lõpule viimata veel 21 maaüksusel. Maa tagastamise toiminguid ja otsuseid teevad kohalikud omavalitsused ja järelevalvet teeb Rahandusministeerium. Korteriomandi seadmist viivad läbi kohalikud omavalitsused ja neilt saadud andmete kohaselt on veel 238 maaüksusel vaja vastavad toimingud läbi viia.

2. TELLITAVA TÖÖ EESMÄRK JA ÜLESANNE

2.1 Töö eesmärk on luua tõhus, õiguskindel ja selge õiguslik raamistik, mis võimaldab lõpetada pooleliolev maareform kiirendatud korras mõistliku aja jooksul ja võimalikult väikese haldus- ning töökoormusega. Samas tuleb maareformi käigus ja järeltegevuste läbiviimisel tagada reformimata maade ja riigi omandisse jäetavate maade õigusliku staatuse selgus.

Hanke eesmärgi saavutamiseks tuleb koostada maareformi lõpetamiseks vajalikud õigusaktide muutmise eelnõud ja nende juurde kuuluvad dokumendid, lähtudes koostatud ja asjaomaste osapooltega kooskõlastatud väljatöötamiskavatsuses (VTK, lisa 6) kavandatud lahendustest ja VTK-le esitatud ettepanekutest (lisa 7). Seadusmuudatusega tuleb õiguslikult määratleda sätted, mis võimaldavad pooleliolevad ja objektiivselt takerdunud menetlused lõpetada seaduse alusel, vähendades seeläbi riigi ja kohalike omavalitsuste pikaajalist töökoormust.

Kavandatava regulatsiooni eesmärk on võimaldada seaduses sätestatud tingimustel lõpetada pooleliolevad maareformi menetlused kiirendatud korras ning lahendada maareformi käigus reformimata maade õiguslik staatus ettemääratud aja jooksul, tagades seejuures isikute õiguste kaitse, õiguskindlus ja menetluste tõhus läbiviimine.

2.2 Töö ülesandeks on koostada maareformi seaduse ja teiste asjakohaste seaduste muutmise eelnõu ning selle rakendamiseks vajalike määruste eelnõud, lähtudes VTK-s kavandatud lahendustest. Selleks tuleb hinnata kavandatud lahenduste õiguslikku teostatavust, täpsustada nende sisu ja õiguslikku rakendatavust ning sõnastada vajalikud sätted. Õigusaktidele tuleb koostada seletuskiri, mis sisaldab ka kavandatud muudatuste mõjude hinnangut, asjaomaste muudatuste ja lahenduste põhiseaduspärasuse analüüsi.

Eelnõude koostamisel tuleb lahendada järgmised VTK-s käsitletud küsimused:

2.2.1. Ehitisteta maad
Töötada VTK-s kavandatud lahenduse alusel välja ehitisteta maade riigi omandisse jätmiseks vajalikud sätted, sealhulgas riigi omandisse jätmise tingimused, menetluskord ja tähtaeg (VTK p 3.2.2).

2.2.2. Ehitise omandiõiguse tekkimise täiendava õigusliku aluse loomine
Töötada välja VTK-s kavandatud lahenduse alusel sätted ehitise omandiõiguse tuvastamiseks või täiendaval õiguslikul alusel tekkimiseks olukorras, kus ehitise valdaja ei suuda kehtiva regulatsiooni kohaselt piisavalt tõendada ehitise rajamise õiguslikku alust või omandiõigust. Eristada tuleb olemasoleva omandiõiguse tõendamist ja uue omandiõiguse tekkimist ning määrata kummagi lahenduse eeldused ja õiguslikud tagajärjed. Analüüsida tuleb pikaajalise valduse tähendust omandiõiguse tuvastamisel või tekkimisel ning sätestada vajalikud tingimused, sealhulgas valduse kestus, tõendamise nõuded ja asjaolude haldusmenetluses tuvastamise kord. Samuti tuleb ette näha lahendus olukorraks, kus ehitise omanikul ei ole võimalik maad omandada, sealhulgas vajaduse korral hoonestusõiguse seadmine. Regulatsiooni kohaldamisala tuleb määrata nii, et lahendus oleks kohaldatav sõltumata sellest, kas maareformi menetlus on enne muudatuste jõustumist alustatud ja kas ehitisealune maa on

enne ehitise omandiõiguse väljaselgitamist riigi omandisse jäetud või mitte. Lisaks tuleb hinnata ja analüüsida võrdse kohtlemise põhimõtteid ja põhiseaduspärasust, sealhulgas teiste isikute omandiõiguse kaitset ning nende isikute võrdset kohtlemist, kelle suhtes on maareformi menetlus juba lõpule viidud, ja nende isikute võrdset kohtlemist, kelle menetlus on veel pooleli (VTK p 3.2.3).

2.2.3. Ehitistega maad

Töötada välja VTK-s kavandatud lahenduse alusel ehitistega maade riigi omandisse jätmise tingimused ja menetluskord, arvestades punktis 2.2.2 ette nähtud ehitise omandiõiguse tuvastamise ja tekkimise võimalusi ning ehitise omaniku ja teiste puudutatud isikute õiguste kaitset ja riive riske. Sätestada tuleb VTK-s kavandatud tähtaeg ja selle möödumise õiguslikud tagajärjed ning vajalikud üleminekusätted, mis võimaldavad pooleliolevad menetlused uue regulatsiooni alusel lõpule viia (VTK p 3.2.3).

2.2.4. Ribad

Töötada välja VTK-s kavandatud lahenduse esimese variandi rakendamiseks vajalikud sätted iseseisva kasutusvõimaluseta maatükkide ehk nn ribade kohta. Lahenduse eesmärk on võimaldada lahendada olukorrad, kus tegemist on maatükiga, mida ei ole otstarbekas riigi omandisse jätta ning mida ei ole võimalik iseseisvalt kasutada ega mõistlikult võõrandada. Arvestada tuleb ribade tekkimise põhjuseid ja nende õiguslikku seisundit, sealhulgas asjaolu, et ribad on maareformi käigus tekkinud peamiselt eri aegadel kasutatud erineva kaardimaterjali või mõõdistusviiside tõttu (VTK p 3.2.4). Eelnõus tuleb ette näha õiguslik alus ja menetluskord, mille kohaselt kajastatakse riba kinnisasjaga liitmisest tulenevad piiriandmete muudatused maakatastris ning ajakohastatakse kinnistusraamatus katastriüksuse pindala ja/või tunnus automaatselt. Selline automaatkanne on praegu seaduses sätestatud ja ka edaspidi ei tohiks kande muutmiseks olla vaja notariaalset kinnistamisavaldust.

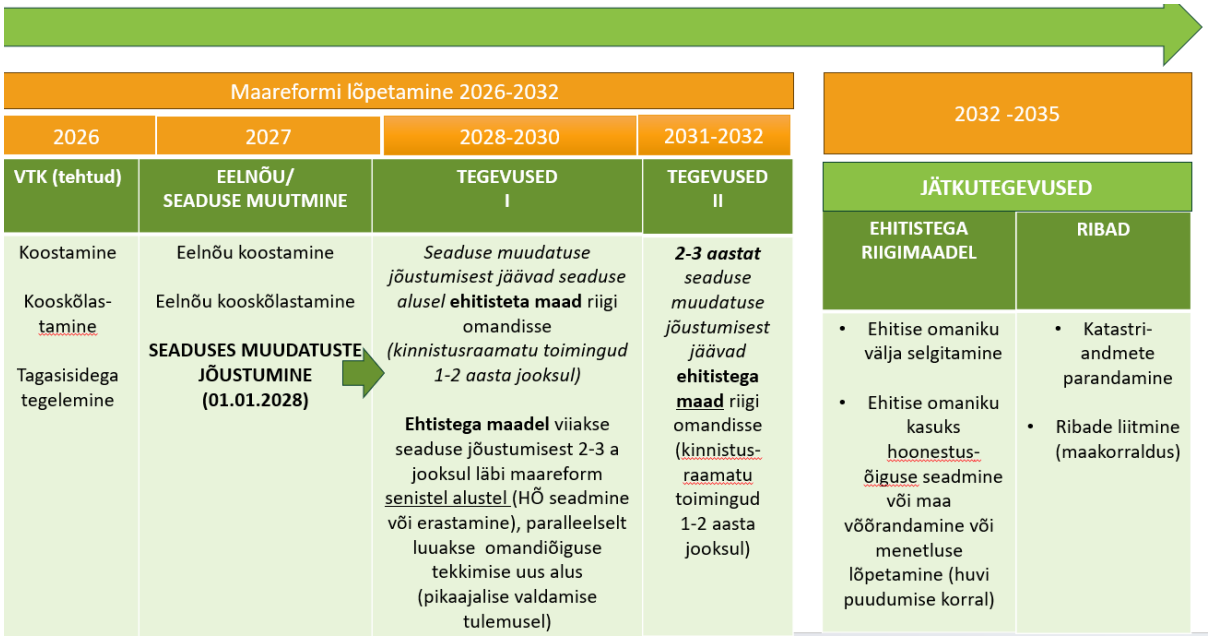
Lisaks katastriandmete ajakohastamisele tuleb hinnata, kas riba kinnisasjaga liitmine eeldab omandiõigust või piiratud asjaõigusi puudutavate kinnistusraamatukannete tegemist või muutmist ning vajaduse korral töötada välja selleks vajalikud lihtsustatud menetlust võimaldavad eriregulatsioonid.

2.2.5. Muud vajalikud muudatused

Eelnõud peavad sisaldama ka käesolevas loetelus eraldi nimetamata muudatusi maareformi seaduse ja teiste asjakohaste õigusaktide muutmiseks, mille vajadus selgub töö käigus ja mis on vajalikud VTK-s kavandatud lahenduste rakendamiseks, sealhulgas vajalikke ülemineku- ja rakendussätteid

Töö tegemisel tuleb analüüsida VTK-le esitatud ettepanekute asjakohasust ja mõju kavandatud lahendustele. Kui õigusliku analüüsi tulemusena selgub, et mõni ettepanek või VTK-ga kavandatud üldpõhimõte ei ole rakendatav, on põhiseaduse või õiguse üldpõhimõtetega vastuolus, osutub ebamõistlikult keerukaks, tekitab täiendavaid vaidlusi vms ja ilmneb vajadus VTK-s kavandatud lahendust sisuliselt muuta, tuleb muudatus ja selle põhjendused tellijaga kooskõlastada.

Selguse huvides on etapid kokkuvõtlikult esitatud alljärgneval skeemil:

3. TÖÖ ÜLESEHITUS

Töö koosneb kahest järjestikusest etapist.

3.1 1. etapp – õigusaktide muutmise eelnõude ja nende juurde kuuluvate dokumentide koostamine

Töö esimeses etapis koostatakse maareformi lõpetamiseks vajalikud õigusaktide muutmise eelnõud ja nende juurde kuuluvad dokumendid selliselt, et need on valmis EIS-is teistele ministeeriumidele ja asjaomastele asutustele kooskõlastamiseks esitamiseks.

Esimeses etapis:

1. analüüsitakse tellija püstitatud probleeme kehtiva õiguse alusel;
2. kaardistatakse asjakohased õiguslikud riskid, kitsaskohad ja regulatiivsed lüngad;
3. koostatakse juriidiliselt korrektne seaduste muutmise eelnõude pakett koos lisadega ja rakendusaktide kavandid ning selle juurde kuuluvad dokumendid, lähtudes VTK-s kavandatud lahendustest, kehtivast õigusest ja VTK-le esitatud ettepanekutest.

Töö esimese etapi jooksul korraldab pakkuja vahekoosolekuid tellijaga. Koosolekute eesmärk on töö vahepealne tagasisidestamine, vaheanalüüside ja eelnõu lahenduste tutvustamine ning tellija sisendi arvestamine enne eelnõu esialgse projekti lõplikku vormistamist. Töö käigus kaasab pakkuja koostöös tellijaga Maa- ja Ruumiameti erialaspetsialistid ning Justiits- ja Digiministeeriumi esindajad, et kasutada nende teadmisi, kogemusi ja praktilist sisendit eelnõu lahenduste väljatöötamisel. Pakkuja peab nimetatud spetsialistidega lahenduste väljatöötamise käigus sisuliselt konsulteerima ning nende põhjendatud ettepanekuid lahenduste kujundamisel arvesse võtma. Vajaduse korral võib tellija määrata konkreetsete teemade arutamiseks täiendavad kohtumised või konsultatsioonid asjaomaste spetsialistidega. Koosolekute toimumise arv, ajad ja vorm (kohapealne või virtuaalne) lepitakse tellijaga töö käigus kokku.

3.2 2. etapp – EIS-i kooskõlastamise käigus esitatud ettepanekute ja märkuste arvestamine

Töö teises etapis analüüsitakse EIS-is kooskõlastamise käigus esitatud ettepanekuid ja märkusi ning vajaduse korral täiendatakse ja muudetakse nende alusel eelnõusid ja nende juurde kuuluvaid dokumente.

Teises etapis:

1. hinnatakse kooskõlastamise käigus esitatud ettepanekute ja märkuste õiguslikku põhjendatust ning mõju kavandatud lahendustele ning koostatakse vastav tagasiside tabel ettepanekutega arvestamise või mittearvestamise kohta;
2. toetatakse läbirääkimisi kooskõlastajatega õiguslike lahenduste täiendamiseks;
3. tehakse eelnõudes ja kavandatud lahendustes vajalikud muudatused ja täiendused, et viia need kooskõlla kehtiva õiguskeskkonna ning kooskõlastamise käigus tehtud asjakohaste ettepanekutega.
4. Pakkuja täiendab ja vajaduse korral muudab eelnõude projekte ning nende juurde kuuluvaid dokumente.

4. TÖÖ TULEMUSED

Eelnõud ja nendega seotud dokumendid on koostatud kooskõlas HÕNTE nõuetega, õigusloome hea tavaga ning vormistatud selliselt, et need on valmis EIS-is kooskõlastamiseks esitamiseks. Eelnõud koostatakse tehniliste võimaluste piires riigi koosloome keskkonnas Sätla.

1. etapp

Töö esimese etapi tulemusena on koostatud maareformi lõpetamiseks vajalikud õigusaktide muutmise eelnõud koos nende juurde kuuluvate ning EIS-is kooskõlastamiseks esitamiseks vajalike dokumentidega.

2. etapp

Töö teise etapi tulemusena on analüüsitud eelnõude EIS-is kooskõlastamise käigus esitatud märkusi ja ettepanekuid ning koostatud vastav tabel. Vajaduse korral on täiendatud ja muudetud nende alusel eelnõusid ja nende juurde kuuluvaid dokumente. Vajadusel korraldab pakkuja vahekoosoleku tellijaga, et tutvustada võimalikke lahendusi ja arvestada tellija sisendiga.

Tellija saab eelnõude ja nendega seotud dokumentide ajakohastatud versioonid koos ülevaatega kooskõlastamise käigus esitatud ettepanekutega arvestamise või mittearvestamise põhjustest ning tehtud muudatustest.

Nõuded töö tulemitele

Töö tulemuseks peab olema:

1. juriidiliselt korrektselt vormistatud seadusemuudatuste eelnõu projekt koos lisadokumentidega (sh seletuskiri ja selle koostamisel kasutatud analüüsidokumendid) ning rakendusaktide muudatuste eelnõu kavandid;
2. peale EIS-s kooskõlastamist ajakohastatud terviklik eelnõupakett;
3. tööde tulemused koostatakse eesti keeles;
4. töö mõlemad etapid võetakse vastu üleandmise-vastuvõtmise aktiga.

5. TÖÖ AJAKAVA JA OOTUSED KOOSTÖÖLE

5.1. Tööde teostamise ajakava on toodud allolevas tabelis. Kuupäevaline ajakava lepitakse kokku avakohtumisel.

	Tegevus	Tulemus	Tähtaeg
1. etapp	Avakohtumine tellijaga	Avakohtumise tulemusena on täpsustatud töö eesmärgid, sisu, ajakava ja töökorraldus ning lepitud kokku töö teostamise põhimõtted.	5 tööpäeva jooksul peale lepingu allkirjastamist
	Vahekohtumised	Ajakava ja kohtumiste arv lepitakse kokku avakohtumisel ja vajadusel töö käigus	
	Eelnõu projekti esitamine		Hiljemalt 01.04.2027
2. etapp	Lõpliku eelnõu projekti esitamine		Hiljemalt neli nädalat pärast tagasiside esitamise tähtaega EIS-is
	Projekti eeldatav lõpp*		**31.08.2027**

***** eeldatav projekti lõpp sõltub tagasiside saamisest (2.etapp) või kui eelnõu ei jõua kooskõlastamisele siis leping lõpetatakse.

5.2. Projekti kulgu seirab juhtrühm, kuhu kuuluvad tellija esindajad. Muu hulgas kinnitab juhtrühm töö täitmise tulemuste vastavuse eesmärgipüstitustele ning annab vajadusel täiendavaid juhiseid.

5.3. Juhtrühm kooskõlastab eduka pakkuja tööde tulemused ning esitab jooksvalt vajadusel täiendavaid suuniseid.

5.4. Pakkuja peab kinni pidama ajakavas märgitud tähtaegadest. Pakkuja esitab koosolekute materjalid juhtrühmale digitaalsel kujul vähemalt 2 tööpäeva enne koosoleku toimumist.

5.5. Vajadusel võib pakkuja lisada ajakavva täiendavaid arutelusid tellija ja pakkuja vahel.